

Velt-kalender

voor moestuin, serre en fruittuin

Toelichting kalender

Op deze werkkalender kan je de planning voor je eigen tuin en je teeltresultaten noteren. Voor het opmaken van die planning kan je de teeltgegevens in de kalender gebruiken. Maar wie precies wil weten vanaf wanneer en tot wanneer zij of hij elke mogelijke teeltwijze van elk gewas kan uitvoeren, raden we aan de teelttabellen te raadplegen bij de gewasbeschrijvingen in het *Handboek Ecologisch Tuinieren*, een uitgave van Velt.

Teeltgegevens

We geven teeltgegevens voor groenten, fruit en keukenkruiden. Voor groenten worden, volgens hun belang, één of meerdere zaai- of planttijdstippen vermeld.

De aangegeven data zijn geschikt voor de 'gemiddelde' tuinier in een 'gemiddeld' jaar. Er zijn immers belangrijke verschillen volgens:

- Het weer: in een heel laat voorjaar moet je alles al gauw enkele weken uitstellen.
- De grondsoort: in lichte gronden, die sneller opwarmen dan zware, kan je vroeger zaaien.
- De ligging van de moestuin: in een besloten tuin kan je vroeger starten dan in een open tuin zonder beschutting.
- De streek: aan de kust is het klimaat milder en zijn er bijvoorbeeld minder vorstdagen dan in het binnenland.

Volgende afkortingen worden gebruikt:

tp. ter plaatse
zb. op zaai- of plantbed
pp. in potjes of perspotjes

vg. vollegrond buiten
kg. koud glas (onverwarmde serre, platte bak, plastic tunnel)
wg. warm glas (-in potjes of bakjes)

Teeltgegevens:

Geert Gommers, Greet Tijskens en Luc De Cleene

Eindredactie:

Relinde Baeten

Lay-out:

Krista De Ridder

Velt
Uitbreidingstraat 392
2600 Berchem
tel. 03 281 74 75
fax 03 281 74 76
info@velt.be
www.velt.be

Velt-Nederland
Postbus 153
5570 AD Bergeijk
tel. 0475 48 45 80
velt-nederland@hetnet.nl
www.velt-nederland.nl

JANUARI

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1

Nieuwjaar
als dat nog niet gebeurd is: teeltplan opstellen en zaad bestellen

2

3

ingekuilde bewaargroenten: bij strenge vorst extra beschutten

4

5

gereedschap in orde brengen

6

7

8

tuinkers zaaien in bakjes op vensterbank probeer ook eens mosterd, tarwe of alfalfa: ze zitten boordevol vitamines en spoorelementen

9

10

11

snoei druivelaar

12

13

zaakistjes en verspeenbakjes verzamelen

14

15

16	zomerprei eerste zaai wg
17	
18	vroege wortelen: eerste zaai in platte bak
19	
20	
21	spinazie zaaien kg, enkel op vroege lichte gronden: <i>Vroeg Reuzenblad</i> is een geschikt ras
22	labboon zaaien pp. kg
23	
24	
25	
26	
27	
28	rijshout voor erwten verzamelen
29	
30	
31	

FEBRUARI

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1

2

radijs eerste zaai kg: radijs onder koud glas
moet je voldoende luchten, anders krijg je
veel loof en weinig knol

3

doperwt en sluimerwt zaaien zb. kg

4

veldsla zaaien tp. kg
kervel zaaien tp. kg: best elk jaar nieuw zaad
gebruiken

5

raapstelen zaaien tp. kg

6

vroege wortelen zaaien kg
als het niet vriest, kan je nu buitendruiven
planten

7

8

9

10

vroege spitskool zaaien zb. kg
rabarber: vervroegen door af te dekken met
plastic

11

12

bij zacht weer nu al de bodembedekking
wegnemen

13

kropsla en ijsbergsla (vrijsterteelt) zaaien wg
doperwt en sluimerwt zaaien zb. kg: voor-
kweken betekent een flinke vervroeging;
pas op, vogels zijn dol op kiemende erwten

14

ui eerste plant vg
sjalotten (bruine) planten vg: ui en sjalot
verkiezen niet-bemeste grond

15

snoei appel, peer en kleinfruit bij vorstvrij
weer
grote snoeiwonden bij appel en peer afdek-
ken met een wondafdekmiddel

tp. ter plaatse
zb. op zaai-bed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

16

kropsla eerste zaai kg (pp. of tp.)

17

18

plantgoed vroege aardappelen kopen en in bakjes
op een koele, lichte plaats laten voorkiemen:
kies rassen met een goede weerstand tegen
aardappelziekte (b.v. *Gloria*)

19

20

vroege bloemkool zaaien zb. kg
snijsla zaaien tp. kg
pluksla zaaien pp. kg

21

vroege broccoli zaaien zb. kg
kervel zaaien tp. kg

22

23

zomertarwe zaaien vg

24

25

radijs zaaien kg
doperwt en sluimerwt zaaien zb. kg

26

tuinkers zaaien in bakjes op vensterbank
bieslook en marjolein zaaien wg
zomerprei laatste zaai wg

27

glastomaten eerste zaai wg: de temperatuur moet
20°C bedragen en de zaailingen hebben veel
licht nodig

28

vroege knolselderij en groene selderij zaaien wg:
voor kiemen is aangeraden

MAART

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1	bodembedekking weghalen veldsla laatste zaai kg bindsla zaaien pp. kg
2	ijsbergsla eerste zaai kg (pp.) snijsla eerste zaai vg spinazie eerste zaai vg
3	zaai niet te diep; fijne zaden zoals die van wortel, sla, peterselie, prei, kool, ui maar 0,5-1 cm diep zaaien; grotere zaden mogen dieper; na het zaaienaandrukken
4	radijs zaaien kg of eerste zaai vg
5	raapstelen zaaien tp. vg of kg frambozen aanbinden
6	peterselie 1ste zaai vg: voorkiemen is aangeraden
7	knoflook planten vg late plantaardappelen voorkiemen: kies rassen die weinig vatbaar zijn voor aardappelziekte (b.v. <i>Eba</i>)
8	paprika zaaien wg blauwe bes uitplanten stekken van bessen uitplanten
9	tuinkers zaaien tp. vg rabarber scheuren en planten artisjok zaaien pp. wg
10	dop- en sluimerwt zaaien tp. vg droge erwt zaaien tp. vg
11	herfst rode en witte kool zaaien zb. kg vroeg bleekselderij zaaien wg ui planten vg: de topjes van de uitjes moeten gelijk komen met het bodem-oppervlak; niet dieper planten
12	kervel zaaien tp. vg: gebruik zaad van dit jaar probeer ook eens roomse kervel, een heerlijk geurend kruid voor gebruik in soepen en salades
13	vroeg wortelen zaaien kg glastomaat zaaien wg
14	bernagie, kamille zaaien tp. vg lavas zaaien zb. vg tijm zaaien wg lavendel zaaien kg
15	lentekropsla eerste plant kg bindsla eerste plant kg voorgezaaide erwten buiten uitplanten

16	vroege aardappelen: eerste plant vg (enkel op vroege gronden) of kg haver zaaien vg
17	lentekropsla zaaien kg (pp. of tp.) snijsla zaaien vg vroege knolselderij 2de zaai wg
18	ui zaaien vg: dun zaaien vaste planten scheuren en planten
19	suikererwt zaaien tp. vg: kies <i>Sugar Bon</i> als hoog ras labboon zaaien tp. vg
20	radijs zaaien vg rozelaars snoeien
21	aardperen planten vg
22	
23	vroege herfstprei zaaien kg weeuwenbloemkool planten vg
24	buitentomaat zaaien wg glastomaat verspenen wg krulsla en ijsbergsla zaaien pp. kg vroege groene selderij verspenen kg
25	
26	meiraap zaaien tp. vg rode biet zaaien tp. vg: leg een kluwen om de 3 cm
27	spruitkool zaaien zb. vg: kies een zaadvast ras omwille van de langere oogstperiode aardbeien: slecht blad wegnemen; onkruid- vrij maken en verluchten
28	tijm: aanaarden om nieuwe plantjes te bekomen pluksla planten vg
29	bindsla laatste zaai pp. kg zomerprei eerste plant vg zomerwortelen eerste zaai vg: kies rassen van het <i>Nantese</i> type
30	spinazie zaaien vg plantui <i>Sturon</i> , een Stuttgarterselectie zaaien tp. vg (om volgend jaar uit te planten) paprika laatste zaai wg
31	basilicum en rozemarijn zaaien wg koriander zaaien tp. vg de aspergebedden ophogen (vanaf derde jaar na aanplant)

APRIL

tp. ter plaatse
zb. op zaai-bed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1	naarmate het weer beter wordt, meer luchten onder glas lentekropsla planten kg warmoes zaaien tp. vg knolselderij zaaien pp. kg
2	rode en witte bewaarkool zaaien zb. vg
3	dop- en sluimerwt zaaien tp. vg bodembedekking steenfruit wegnemen
4	snijselderij eerste zaai tp. vg peterselie zaaien tp. vg zurkel zaaien tp. vg
5	vroege aardappelen planten vg asperges zaaien vg vanaf nu erwten aanaarden
6	glaskomkommer zaaien wg buitentomaat verspenen wg inmaakui zaaien tp. vg: dicht zaaien voor kleine uitjes late herfstprei zaaien kg
7	kropsla zaaien vg: vanaf nu om de 2 tot 3 weken een kleine hoeveelheid zaaien; kies zomerrassen molsla zaaien tp. vg
8	vroege aardappelen: bij nachtvorstgevaar aanaarden of grote bloempotten over de planten zetten
9	meloen zaaien wg glastomaat inpotten wg labboon laatste zaai tp. vg
10	vroege knolselderij verspenen kg ijsbergsla zaaien kg (pp) stengelui zaaien zb. vg radijs laatste zaai voorjaar ui laatste zaai vg
11	paprika inpotten wg aardbeien (doordragers) planten eenjarige bloemen zaaien tp. vg (zonnebloem, Oost-Indische kers, maanzaad)
12	winterprei zaaien zb. vg: kies een laat ras dat volledig winterhard is groene selderij zaaien zb. kg
13	raapstelen laatste zaai voorjaar asperges planten vg: zorg ervoor dat de groeipunten alle in de rij-richting wijzen sjalotten (gele) planten vg
14	erwten: rijshout of draad aanbrengen als steun vanaf nu zomerspinazie zaaien: kies een zomerras, b.v. <i>Nores</i> postelein eerste zaai kg
15	Nieuw-Zeelandse spinazie zaaien pp. kg dragon zaaien wg

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

16

hysop zaaien zb. vg
spruitkool laatste zaai zb. vg
koolrabi eerste zaai zb. kg
bleekselderij eerste zaai kg
ui laatste plant vg

17

scheuren bieslook, citroenkruid, dragon,
lavas, marjolein, pepermint, alsem, mie-
rikswortel
vroeg aardappelen laatste plant
winterwortelen eerste zaai vg

18

schorseneer zaaien tp.vg: gebruik nieuw
zaad, schorseneerzaad is maar 1 jaar
kiemkrachtig
pastinaak zaaien tp. vg
wortelpeterselie zaaien tp. vg

19

vroeg struikboon eerste zaai pp. of tp. kg:
voorzaaien betekent een flinke vervroe-
ging en een kleinere kans op aantasting
door bonenvlieg

20

glaskomkommer laatste zaai wg
vroeg bleekselderij verspenen kg
voederbieten zaaien tp. vg

21

22

tomaat laatste zaai wg
buitentomaat inpotten wg, later kg

23

late aardappelen planten vg
vroeg bloemkool en broccoli planten vg:
afharden voor het uitplanten

24

25

zomerprei planten vg: niet dieper dan 10 cm
planten
ijsbergsla en krulsla planten vg
vroeg groene selderij planten vg

26

pompoen en courgette zaaien pp. wg: kies
de hokkaïdopompoen, die is lekkerder en
praktischer dan de reuzepompoen
glaskomkommer en meloen inpotten wg
suikermaïs zaaien pp. kg

27

erwten laatste zaai
ui: niet hakken of schoffelen, enkel wieden
met de hand

28

meiraap zaaien tp. vg
rode biet zaaien tp. vg
spitskool zaaien zb. vg

29

bewaar rode en witte kool laatste zaai zb. vg
lentekropsla en bindsla laatste plant kg
uitgebloeide bloembollen: het loof niet ver-
wijderen, maar laten afsterven

30

winterprei laatste zaai zb. vg
meloen laatste zaai wg
paprika planten kg
dille en karwij zaaien tp. vg
venkel zaaien kg

MEI

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1	Feest van de Arbeid rond de uitgeplante kolen vanaf nu koolkragen aanbrengen over de wortelen tuinbouwgaas spannen
2	bleekselderij zaaien pp. kg zomerbloemkool en broccoli zaaien zb. kg
3	struikboon zaaien tp. onder plastic
4	tussen de aardbeiplanten vanaf nu stro aanbrengen
5	groene selderij zaaien tp. vg voedermajs zaaien tp. vg
6	frambozen: teveel aan uitlopers verwijderen (12 per meter laten staan) doordragende aardbeien: tot einde mei de bloemen verwijderen
7	augurk en buitenkomkommer zaaien pp. kg glastomaat planten kg witloof zaaien tp. vg: witloof geeft de voorkeur aan niet bemeste grond
8	bij jonge fruitbomen de gesteltakken afbuigen pompoen en courgette zaaien pp. kg
9	glaskomkommer en meloen pl. kg: niet rechtstreeks op de voet van de planten gieten, beter bloempotten ingraven aan de voet en daarin gieten
10	kropsla zaaien vg kardoen zaaien tp. vg
11	Ijsheiligen suikermaïs zaaien tp. of pp. vg: zeker op tijd zaaien, na 20 mei loop je het risico dat de kolven niet tijdig rijpen
12	Ijsheiligen winterwortelen zaaien vg pastinaak zaaien vg bonenkruid zaaien tp. vg tijm en salie stekken
13	Ijsheiligen
14	Ijsheiligen rode en witte kool planten vg savooi zaaien zb. vg herfstbloemkool zaaien zb. vg buitentomaat planten vg
15	vroege knolselderij planten vg schorseneer laatste zaai tp. vg aardappelen laatste plant: vang de coloradokevers op de aardappelen, dan heb je er later minder last van

16	alle bonen eerste zaai tp. vg: om voortdurend over verse prinsessenboontjes te beschikken, kan je vanaf nu tot eind juni geregeld kleine hoeveelheden zaaien
17	sojaboon zaaien tp. vg pompoen en courgette zaaien tp. vg: de zaden met de scherpe punt naar beneden zaaien eenjarige bloemen laatste zaai vg
18	glaskomkommer laatste plant kg snijselderij dunnen op 15 cm
19	rode biet uitdunnen: niet te veel, anders worden de bieten te dik
20	Nieuw-Zeelandse spinazie zaaien tp. vg knolselderij planten vg: niet te diep uitplanten, het hart moet boven de grond blijven
21	artisjok planten vg knolbegonia planten vg
22	buitenkomkommer zaaien tp. vg
23	witloof zaaien tp. of pp. vg
24	
25	warmoes zaaien tp. vg snijselderij zaaien tp. vg vroeg bleekselderij planten vg
26	
27	zomerwortelen zaaien vg
28	pompoen en courgette planten vg: pompoen en courgette kun je op of naast de composthoop planten paprika laatste plant kg
29	spruitkool planten vg
30	zomerprei laatste plant vg groene selderij laatste zaai vg
31	bodembedekking vanaf nu opnieuw aanbrengen, b.v. met gazonmaaisel, hooi of stro rozemarijn planten

JUNI

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1

savooi laatste zaai zb. vg
zomerbloemkool en broccoli planten vg

2

buitentomaat: regelmatig aanbinden en
dieven verwijderen; in natte zomers is
beschutting tegen de regen aangeraden

3

vanaf nu tot eind augustus is de ideale pe-
riode om een composthoop op te zetten
augurk zaaien tp. vg: kies bittervrije augur-
kenrassen

4

aardbeien beschermen tegen vogelvraat
droog weer is ideaal om te hakken en te
schoffelen, het onkruid droogt dan mak-
kelijk op (alleen in de moestuin)

5

vroege knolvenkel zaaien tp. vg: kies b.v.
het ras *Vroege Zomerse*

6

vroege herfstprei planten vg

7

tuinmelde zaaien tp. vg

8

witloof dunnen: het teveel aan jonge plant-
jes kun je elders uitplanten

9

buitentomaat laatste plant vg

10

postelein zaaien tp. vg: kies het ras
Gewone
groene selderij planten vg
knolselderij laatste plant vg

11

bewaar rode en witte kool planten vg
boerenkool zaaien zb. vg
herfstbroccoli zaaien zb. vg
koolrabi zaaien zb. of tp. vg

12

pompoen laatste zaai tp. of pp. vg

13

meloen laatste plant kg
glastomaat laatste plant kg

14

witloof laatste zaai

15

spitskool planten vg
herfstbloemkool planten vg
koolraap zaaien tp. vg

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

16	winterwortel laatste zaai: kies een ras van het type <i>Flakkeese</i>
17	struiksnijboon laatste zaai tp. vg spekboon laatste zaai tp. vg staakprinses zaaien tp. vg
18	druiven krenten
19	andijvie zaaien tp. of pp. vg: er is krul- andijvie (voor slaatjes) en breedbladige andijvie (ook voor warme schotels) groenlof zaaien tp. vg spruitkool planten vg
20	kropsla zaaien vg ijsbergsla zaaien vg bleekselderij planten vg
21	knolvenkel zaaien tp. vg
22	struikprinses zaaien tp. vg
23	winterbloemkool zaaien zb. vg: interessante teelt omwille van de vroege oogst (april)
24	late herfstprei planten vg late herfstbloemkool zaaien zb. vg einde asperge-oogst: aspergebermen wegwerken
25	spruitkool: laatste plant
26	courgette laatste zaai tp. of pp. vg
27	staaksnijboon laatste zaai tp. vg.
28	roodlof zaaien tp. vg: b.v. <i>Rode van Verona</i> als je vóór de winter wil oogsten vanaf nu kolen geregeld controleren op rupsen van koolwitje en kooluil
29	bewaar rode en witte kool laatste plant vg boerenkool laatste zaai zb. vg groene selderij laatste plant vg
30	pastinaak laatste zaai rode biet laatste zaai tp. vg pompoen laatste plant pronkboon laatste zaai tp. vg

JULI

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1

radijs zaaien tp. vg
rapen zaaien tp. vg
suikermaïs: zijnscheuten geregeld uitbreken
tomaat: geregeld dieven en aanbinden

2

incarnaatklaver eerste zaai

3

winterrammenas zaaien tp. vg: probeer
ook eens daikon, een Japans type witte
rammenas

4

staakprinses laatste zaai tp. vg

5

bij het zaaien tijdens droog weer zaai-grep-
pels flink nat maken; na het zaaien de
vochtige grond met jutezakken bedek-
ken tegen uitdroging; jutezakken tijdig
verwijderen

6

savooi planten vg

7

meloen: eventueel (als er onvoldoende
bijen in de serre komen) de bestuiving
een handje toesteken: rijpe mannelijke
bloemen op de geopende vrouwelijke
bloemen drukken

8

9

10

winterprei planten vg: inkorten van loof en
wortels hoeft niet
herfstbloemkool laatste zaai zb. vg
herstbroccoli planten vg

11

Feest van de Vlaamse Gemeenschap
courgette: oogst de vruchten in een jong
stadium (15 tot 20 cm lang), zo zijn ze
het lekkerst

12

courgette laatste plant

13

14

knolvenkel laatste zaai vg

15

andijvie laatste zaai vg
groenlof laatste zaai vg
spinazie zaaien vg: kies vanaf nu herfst-
rassen

16	zeer vroege prei zaaien zb. vg kropsla herfstzas zaaien vg warmoes voor het blad zaaien tp. vg
17	
18	Chinese kool en paksoi zaaien tp. vg herfstbloemkool planten vg
19	ijsbergsla planten vg postelein zaaien tp. vg koolrabi laatste zaai vg
20	Alexandrijnse klaver en wikke zaaien als nateelt aardbeien planten vg: vroeg planten bete- kent meer aardbeien volgend jaar; flink bemesten voor het planten
21	Nationale Feestdag
22	late savooi laatste plant vg.
23	glastomaat: onderste bladeren beginnen af- plukken, om vruchten beter te laten rijpen
24	
25	struikprinses laatste zaai vg herfstprei aanaarden
26	snijselderij zaaien kg boerenkool planten vg
27	winterrammenas laatste zaai zomerwortelen laatste zaai vg
28	let op aantasting door preimot; bij aan- tasting eventueel spuiten tegen de rupsen van de preimot met <i>Bacillus thuringiensis</i>
29	zomersnoei appel en peer
30	wikke laatste zaai
31	Egyptische ui planten vg snoei kersen en pruimen vlak na de oogst

AUGUSTUS

tp. ter plaatse
zb. op zaabed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1	buitentomaat toppen
2	
3	knolselderij: enkel vergelend blad plukken, geen groen blad
4	winterprei laatste plant vg andijvie planten vg postelein zaaien kg of vg
5	kervel zaaien tp .vg: gebruik nieuw zaad herfstbloemkool laatste plant vg
6	
7	
8	augurk: vanaf nu heel geregeld plukken
9	aardbeien planten vg
10	Alexandrijnse klaver: laatste zaai
11	kropsla herfstras planten vg weeuwenselderij zaaien zb. vg peterselie zaaien vg of kg
12	
13	plantuinen oogsten en goed laten nadrogen
14	kropsla herfstras laatste zaai vg boerenkool laatste plant vg Chinese kool en paksoi laatste zaai tp. vg
15	O.L.V.-Hemelvaart gele lupine laatste zaai

16	raap (als groente) laatste zaai tp. vg rapen (als groenbemester) zaaien
17	afgedragen stengels zwarte bes laag weg- snoeien tijn: bewortelde scheuten (na aanaarden) afsnijden en uitplanten
18	aardbeien laatste plant vg
19	
20	winteruien zaaien tp. vg: deze teelt levert in mei al verse uien
21	suikermaïs: oogsten in het melkrijp stadium, als de korrels al geel maar nog zacht zijn
22	winterprei aanaarden winterpostelein zaaien tp. vg of kg: interes- sante, winterharde groente die zowel rauw als gekookt gegeten wordt
23	veldsla zaaien tp. vg: dun zaaien om de plantjes voldoende ruimte te geven spinazie zaaien vg
24	
25	tweejarige bloemen verspenen
26	radijs laatste zaai vg stengelui zaaien tp. vg
27	
28	
29	incarnaatklaver laatste zaai
30	bleekselderij: groenblijvende rassen bleken
31	andijvie laatste plant vg

SEPTEMBER

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1

2

bij droog weer kun je nu nog met succes hakken of schoffelen, binnen een paar weken kan dat niet meer glastomaat toppen

3

Westerwolds raaigras en rapen laatste zaai afgedragen stengels framboos tot tegen de grond wegsnoeien

4

5

hazelaar schudden, nootjes met wormen verbranden

6

andijvie bleken (door dichtbinden, met bloempotten,...)

7

8

droogbonen: planten uittrekken zodra ze vergelen en te drogen hangen op beschutte plaats

9

10

gras zaaien
kropsla herfststras laatste plant
winterpostelein zaaien tp. kg

11

winterspinazie zaaien vg: kies het ras
Winterreuzen

12

13

14

15

kervel laatste zaai vg: gebruik nieuw zaad

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

16	heel vroege prei planten veldsla zaaien tp. kg spinazie laatste zaai vg
17	spruitkool: toppen als er nog niet veel spruitjes gevormd zijn
18	
19	snijrogge zaaien
20	zaaiui oogsten en goed laten nadrogen
21	
22	
23	
24	
25	kervel zaaien tp. kg wintergerst zaaien vg
26	
27	vrijkomende percelen grof bewerken en bedekken met organisch materiaal (hooi, stro, afgevallen blad,...)
28	weeuwenbloemkool zaaien zb. kg
29	scheuren keukenkruiden (bieslook, salie, tijn, citroenmelisse, dragon, marjolein, mierikswortel, pepermint)
30	buitentomaat: overblijvende vruchten afplukken en binnen laten narijpen veldsla laatste zaai vg

OKTOBER

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1

het najaar is de beste periode om een
grondontleding te laten uitvoeren

2

3

4

5

pompoen oogsten: zorg ervoor steel en
vrucht niet te kwetsen

6

7

knoflook planten vg

8

de bodem in de serre met veel water
doorspoelen als je na vruchtgewassen
bladgewassen zet

9

witloof: begin rooien wortels; wortels en-
kele dagen laten rijpen vóór intafelen

10

11

12

stengelui laatste zaai tp. vg

13

14

witloof: begin intafelen: blad afsnijden ±
2 cm boven de wortel; intafelen met of
zonder dekgrond naargelang het ras

15

snijrogge laatste zaai
veldsla laatste zaai kg

16	wintertarwe zaaien vg sla en andijvie met wortelkluit verhuizen naar de serre voor langere bewaring
17	
18	
19	boomschijven aanbrengen bij fruitbomen
20	spinazie zaaien kg weeuwenselderij planten kg
21	
22	
23	vanaf nu bessenstruiken planten
24	kervel laatste zaai kg: gebruik zaad van dit jaar winterrogge zaaien vg
25	
26	
27	vrijgekomen grond grof bewerken en bedekken
28	vanaf nu fruitbomen planten als het niet vriest
29	
30	inkuilen bewaargroenten: wortelen, rode biet, rapen, sluitkolen, rammenas,...
31	

NOVEMBER

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1

Allerheiligen

2

weeuwenbloemkool verspenen pp. kg

3

4

peterselie: tegen vorst beschermen met plastic, dan kun je blijven oogsten tijdens de winter

5

6

spinazie zaaien kg
laatste weeuwenselderij planten kg

7

aspergeloof afsnijden en verbranden

8

9

frambozen scheuren en uitplanten
afgedragen stengels braam tot tegen de grond wegsnoeien

10

11

Wapenstilstand

12

knoflook laatste plant vg

13

composthoop afdekken met hooi of plastic om uitspoeling te voorkomen

14

kleinfruit aanplanten

15

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

16

17

rabarber scheuren en uitplanten op een andere plaats: rabarber verkiest een stevig bemeste grond

18

fruitbomen planten bij vorstvrij weer: hoogstammen moeten gesteund worden

19

20

21

tuinkers zaaien in bakjes op vensterbank

22

23

bij groenten die ter plaatse bewaard worden (prei, schorseneer,...) geregeld een klein deel rooien vóór het hard gaat vriezen

24

25

26

27

28

29

30

DECEMBER

tp. ter plaatse
zb. op zaaibed
pp. in (pers)potjes

vg vollegrond
kg koud glas
wg warm glas

1

teeltplan opmaken of aanpassen (zie voorbeelden in *Handboek Ecologisch Tuinieren*)

2

bij strenge vorst buiten ingekuilde bewaargroenten extra beschutten

3

tuingereedschap een grondige schoonmaak- en onderhoudsbeurt geven

4

spinazie zaaien kg

5

6

7

plant nu een serredruivelaar

8

9

10

11

12

planten van weeuwenbloemkool onder kg extra beschutten bij strenge vorst

13

14

15

snoei druivelaar

16

17

18

19

20

tuinkers zaaien in bakjes op vensterbank

21

22

23

24

25

Kerstmis

26

Tweede Kerstdag

27

28

29

witloof: einde intafelen

30

31

Velt wenst je een warm,
gelukkig en vruchtbaar
nieuw jaar.